

ALTINCI ÇAĞIRIŞ
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
MİLLİ MƏCLİSİNİN
İCLASININ

PROTOKOLU № 25

Milli Məclisin iclas salonu.
27 sentyabr 2020-ci il.

İclasa Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin
Sədri S.Qafarova sədrlik etmişdir.

İclasda Milli Məclisin 103 deputatı iştirak etmişdir.

Qeydiyyat	(saat 17.02 dəq.)
İştirak edir	100
Yetersay	83

İclasın gündəliyinə aşağıdakı məsələ daxil idi:

“Hərbi vəziyyət elan edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanının təsdiq edilməsi barədə.

Qeyd. 2020-ci ilin mart ayında Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı COVID-19 koronavirusunun törətdiyi yoluxucu xəstəliyi pandemiya elan etmişdir. Bu pandemiya qarşı ölkəmizdə həyata keçirilən tədbirlərlə əlaqədar Milli Məclisin 17 deputatı plenar iclas salonunun lojasında əyləşdiyinə görə əl qaldırmaqla səs vermişdir.

Aşağıdakı məsələlər müzakirə edilmişdir:

Gündəlik haqqında.

Çıxış etmişdir: Sahibə Qafarova

Təklif: Gündəlik qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 17.03 dəq.)

Lehinə 100

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 100

Nəticə: Qəbul edildi

“Hərbi vəziyyət elan edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanının təsdiq edilməsi barədə.

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Ziyafət Əsgərov, Səməd Seyidov, Bəxtiyar Əliyev, Qənirə Paşayeva, Əli Hüseynli, Aydın Mirzəzadə, Erkin Qədirlı, Fazıl Mustafa, Səttar Möhbalıyev, Fəzail İbrahimli, Zahid Oruc, Nizami Cəfərov, Adil Əliyev

Təklif: Qərar qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 18.09 dəq.)

Lehinə 95

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 95

Nəticə: Qəbul edildi

Azərbaycan Respublikası

Milli Məclisinin Sədri

S.QAFAROVA

MİLLİ MƏCLİSİN İCLASI

27 sentyabr 2020-ci il. Saat 16.45

*Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin
Sədri Sahibə Qafarova sədrlik edir*

Sədrlik edən. Xoş gördük, hörmətli deputatlar, hörmətli media nümayəndələri! Milli Məclisin iclasını açıq elan edirəm.

(Azərbaycan Respublikasının Dövlət himni səslənir.)

Sədrlik edən. Hörmətli deputatlar, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 29-cu bəndinə və 111-ci maddəsinə uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev “Hərbi vəziyyət elan edilməsi haqqında” Fərman imzalamış və həmin Fərmanı təsdiq edilmək üçün Milli Məclisə təqdim etmişdir.

“Hərbi vəziyyət haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 6.2-ci maddəsinə görə, “Hərbi vəziyyət elan edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə daxil olduqdan sonra 48 saat müddətində növbəti və növbədənkənar sessiyalar dövrünün olub-olmamasından asılı olmayaraq, Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin ic-

lası keçirilir. Bugünkü iclasın keçirilməsi də bu zərurətdən irəli gəlir.

Hörmətli deputatlar, xahiş edirəm, qeydiyyatdan keçin.

Qeydiyyat	(saat 17.02 dəq.)
İştirak edir	83
Yetərsay	83

Şakir müəllim, sizdə vəziyyət necədir?

Ş.Şabanov, *Milli Məclis Aparatının Milli Məclisin, komitələrin və komissiyaların işinin təşkili şöbəsi müdirinin müavini.*

Qeydiyyatdan 17 deputat keçmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, yetərsay var, iclasa başlaya bilərik. Hörmətli deputatlar, beləliklə, gündəliyimizdə bir məsələ vardır. Xahiş edirəm, gündəliyin qəbul olunmasına da münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 17.03 dəq.)
Lehinə	83
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	83
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 17 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Beləliklə, gündəliyimiz qəbul olundu.

Hörmətli deputatlar, bildiyiniz kimi, bu gün səhər Ermənistan silahlı qüvvələri atəşkəs rejimini kobud şəkildə

pozaraq Azərbaycanla qarşı növbəti planlaşdırılmış təxribata əl atmışlar. İşğalçı ölkənin silahlı qüvvələri müxtəlif növ silahlardan, o cümlədən ağır artilleriyadan istifadə edərək Azərbaycanın yaşayış məntəqələrini və hərbi mövqelərimizi bir neçə istiqamətdən atəşə tutmuşlar. Mülki əhali və hərbi qulluqçular arasında həlak olan və yaralananlar var.

Hörmətli həmkarlar, xahiş edirəm, şəhidlərimizin xatirəsini bir dəqiqəlik sükutla yad edək. (*Hamı ayağa qalxır.*)

Allah şəhidlərimizə rəhmət eləsin.

Hörmətli həmkarlar, qeyd etmək istəyirəm ki, Ermənistanın bu xain hücumu erməni faşizminin, işğalçı ölkənin hərbi və siyasi rəhbərliyinin beynəlxalq hüquqa saymazyana münasibətinin növbəti bir təzahürüdür. Ermənistan bu təxribatı törətməklə işğalçı siyasətini genişləndirmək və təcavüzkar siyasətini davam etdirmək niyyəti güdür.

Xatırlatmaq istəyirəm ki, bir neçə gün əvvəl Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev BMT Baş Assambleyasının 75-ci sessiyasının ümumi debatlarında çıxışı zamanı Ermənistanın planlaşdırdığı təcavüz aktı və hərbi təxribatları barədə beynəlxalq ictimaiyyətə xəbərdarlıq etmişdir. İyul ayında Tovuzda baş verən təxribatdan sonra bu gün baş verənlər Ermənistan faşizminin iç üzünü və çirkin mahiyyətini açıb göstərir.

Hörmətli deputatlar, bütün xalqımız əmindir ki, şəhidlərimizin qanı yerdə qalmayacaqdır və yerdə qalmır. Azərbaycan Ordusu bütün cəbhə boyu uğurlu əks-hücum əməliyyatları həyata keçirir və düşməne sarsıdıcı zərbələr endirir. Artıq düşmənin ön xətti yarılmış və Füzuli rayonunun Qaraxanbəyli, Qərvənd, Kənd Horadiz, Yuxarı Əb-

dürrəhmanlı, Cəbrayıl rayonunun Böyük Mərcanlı və Nüzgər kəndləri işğaldan azad edilmişdir. *(Alqışlar.)*

Hörmətli və əziz həmkarlar, bu münasibətlə sizi və Azərbaycan xalqını təbrik edirəm. Ermənistan ordusunun təxribatları barədə beynəlxalq ictimaiyyətə artıq məlumat verilmişdir və qeyd edirəm ki, bir neçə dəqiqə bundan əvvəl Türkiyə Böyük Millət Məclisinin Sədri cənab Mustafa Şentop mənə telefonla zəng edərək qardaş ölkənin Azərbaycana dəstəyini bir daha ifadə etmişdir. Həmçinin, hörmətli həmkarlar, onu da nəzərinizə çatdırım ki, Milli Məclis tərəfindən beynəlxalq parlament təşkilatlarına və milli parlamentlərə Ermənistanın bu təxribatı haqqında məktublar göndərilmişdir.

Hörmətli deputatlar, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin dediyi kimi, “Dağlıq Qarabağ məsələsi bizim milli məsələmizdir, Dağlıq Qarabağ məsələsinin həlli bizim tarixi vəzifəmizdir. Ermənistan işğalçı dövlətdir, bu işğala son qoyulmalıdır və son qoyulacaqdır. Biz haqq yolundayıq, bizim işimiz haqq işidir, biz zəfər çalacağıq. Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır!” *(Alqışlar.)*

Hörmətli deputatlar, Milli Məclisin qərar layihəsini təqdim etmək üçün Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri Ziyafət Əsgərova söz vermək istəyirəm. Ziyafət müəllim, buyurun.

Z.Əsgərov, *Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri.*

Çox sağ olun, hörmətli xanım Sədr. Hörmətli millət vəkilləri, hörmətli mətbuat nümayəndələri! Hörmətli xanım Sədr Ermənistanın təcavüzkar siyasəti ilə bağlı artıq qeyd etdi. Bununla əlaqədar möhtərəm cənab Prezidentimiz Azərbaycanın bütün bölgələrində “Hərbi vəziyyət

elan edilməsi haqqında” Fərman imzalayıb və həmin Fərmanı təsdiq edilmək üçün Milli Məclisə təqdim edibdir. İndi mən, icazənizlə, bu Fərmanı nəzərinizə çatdırmaq istəyirəm.

“2020-ci il sentyabr ayının 27-də Ermənistan Respublikasının silahlı qüvvələrinin beynəlxalq hüquq normalarını yenidən kobud surətdə pozaraq bir neçə istiqamətdə müxtəlif növ silahlardan, o cümlədən ağır artilleriyadan istifadə etməklə Azərbaycan Respublikasının yaşayış məntəqələrini və hərbi mövqelərini atəşə tutmasını, nəticədə mülki şəxslər və hərbiçilər arasında ölənlər və yaralananların olmasını, bu hücumların qarşısının alınması məqsədi ilə Azərbaycan Ordusunun əks-hücum əməliyyatlarına başladığını nəzərə alaraq, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 29-cu bəndini və həmin Konstitusiyanın 111-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram:

1. Ermənistan Respublikasının silahlı qüvvələrinin Azərbaycan Respublikasının Dağlıq Qarabağ bölgəsini və ətraf rayonlarını işğal etməsini, Azərbaycan Respublikasına qarşı silahlı hücumlar etməsini və mütəmadi hərbi təxribatlar törətməsini nəzərə alaraq, 2020-ci il 28 sentyabr saat 00.00-dan Azərbaycan Respublikasının bütün ərazisində hərbi vəziyyət elan edilsin.

2. Hərbi vəziyyətin təmin edilməsi məqsədi ilə “Hərbi vəziyyət haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununda nəzərdə tutulmuş tədbirlərin həyata keçirilməsi təmin edilsin.

3. Bakı, Gəncə, Sumqayıt, Yevlax, Mingəçevir, Nəftalan şəhərlərində, Abşeron, Cəbrayıl, Füzuli, Ağcabədi, Beyləqan, Ağdam, Bərdə, Tərtər, Goranboy, Göygöl, Daşkəsən, Gədəbəy, Tovuz, Şəmkir, Qazax və Ağstafa rayonlarında hərbi vəziyyət dövründə saat 21.00-dan 06.00-dək komendant saati tətbiq edilsin. Komendant

saatının tətbiq edildiyi ərazilərdə:

3.1. şəxslərin xüsusi icazə və şəxsiyyəti təsdiq edən sənədləri olmadan küçələrdə və digər ictimai yerlərdə olmaları qadağan edilsin.

3.2. xüsusi giriş-çıxış rejimi tətbiq edilsin, nəqliyyat vasitələrinin hərəkətinin məhdudlaşdırılması üçün tədbirlər görülsün.

4. Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi komendant saatının tətbiqindən irəli gələn tədbirlərin həyata keçirilməsini təmin etsin.

5. Hərbi vəziyyət dövründə mülkiyyət və təşkilat-hüquqi formasından asılı olmayaraq, idarə, müəssisə və təşkilatların hüquqlarının və qanuni mənafələrinin, vətəndaşların hüquq və azadlıqlarının qismən və müvəqqəti məhdudlaşdırılmasını nəzərdə tutan tədbirlər vəziyyətin kəskinliyindən irəli gələn hüdudlar daxilində və Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına, Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrə və Azərbaycan Respublikasının qanunlarına uyğun olaraq, tətbiq edilsin.

6. Bu Fərman təsdiq olunması üçün Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə göndərsin.

7. Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi “Hərbi vəziyyət haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 25-ci maddəsindən irəli gələn vəzifələrin həyata keçirilməsini təmin etsin.

İlham Əliyev,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti”.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Ziyafət müəllim.

Hörmətli deputatlar, məsələnin müzakirəsinə başlayırıq.

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Bəli, buyurun.

Z.Əsgərov. Hörmətli millət vəkilləri, əslində, biz bu Fərmanla hərbi vəziyyətin tətbiq edilməsinə çoxdan gəlirdik. Siz bilirsiniz ki, 30 ildən artıqdır, Ermənistan Azərbaycanın torpaqlarını işğal edib və bu 30 il ərzində müxtəlif səviyyələrdə, beynəlxalq təşkilatlarda sülh danışıqlarının aparılmasına baxmayaraq, Ermənistan status-kvonun saxlanmasına hər zaman hər vəchlə cəhd edib və işğal olunmuş torpaqları işğaldan azad etmək istəmir. Mən elə axırıncı hadisələrdən başlamaq istəyirəm. 2016-cı il aprel döyüşləri, 2018-ci ildə Naxçıvanda Günnüt əməliyyatı, sonra avqust ayında təxribat, Ermənistan tərəfindən göndərilmiş təxribatçıların tutulması və nəhayət, bu gün saat 6-dan başlayaraq Azərbaycanın ərazilərinə qarşı yeni təxribat törədilməsi. Ermənistan bütün danışıqlardan qaçmaq üçün hər vəchlə Azərbaycan torpaqlarını işğalda saxlamaqda davam etmək istəyir, hətta yeni ərazilər iştahına düşübdür.

Təsəvvür edirsiniz? Belə olan təqdirdə, sözsüz ki, biz bu Fərmanın tətbiqinə gəlib çıxırdıq. Möhtərəm cənab Prezidentimiz Birləşmiş Millətlər Təşkilatının 75-ci illik sessiyasında, eyni zamanda, bu Təşkilatın 75 illiyi ilə əlaqədar debatlarda, çıxışlarında dəfələrlə dünya ictimaiyyətinə müraciət edib ki, ermənilər nəinki Azərbaycan torpaqlarını işğal ediblər, həm də işğal etdikləri torpaqlarda Azərbaycan xalqına mənsub olan tarixi, mədəni abidələri, məscidləri dağıdırlar, onların içərisində heyvanlar, donuzlar saxlayırlar. Möhtərəm cənab Prezident xüsusilə müsəlman ölkələrinə müraciət etdi ki, belə bir vəziyyətdə Ermənistanın xarici işlər naziri bəzi müsəlman ölkələri ilə danışıqlar aparır. Görün, riyakarlığın və ikiüzlülüüyün dərəcəsinə baxın ki, Ermənistan rəhbərliyi, Ermənistanın xarici işlər naziri müsəlman ölkəsi ilə danışıqlar aparır və deyir

ki, biz sizinlə dost olmaq istəyirik. Yaxşı, siz necə dost olmaq istəyirsiniz ki, həmin ölkənin itaət etdiyi İslam dini Azərbaycan ərazilərində təhqir edilir, o yerlərdə, məscidlərdə donuz saxlanılır. Bu cür ikiüzlülük, iyrənclik olarmı? Yəni faşizm, terrorizm bunların qanıdadır. Bilirsiniz, bunlar uşaqlarını anadan olandan türklərə və azərbaycanlılara qarşı nifrət ruhunda tərbiyə edirlər. Ona görə bunlardan, əlbəttə ki, başqa addım gözləmək sadələvhlik olardı.

Birləşmiş Millətlər Təşkilatı 4 qətnamə qəbul edib və bu qətnamələrin icrası ilə bağlı heç bir əməli addım yoxdur. ATƏT-in Minsk Qrupu 30 ilə yaxındır, yaranıb, heç bir fəaliyyəti yoxdur. Nə iş ilə məşğulsunuz? Gəlirlər, gedirlər. Onlar, əslində, bu ifadəmə görə məni bağışlayın, “turistlər” kimi gəlirlər, gedirlər, nəticə yoxdur. Quru bəyanatlar verməkdən başqa heç nə yoxdur. Mən səhər tezdən də oxudum, yenə də bəyanat verdilər. Hətta Romadan, Vatikandan da bəyanat gəldi ki, tərəfləri sülh danışıqlarına çağırıraq. Əşi, siz bu sözü 30 ildir, deyirsiniz. 30 ildə bunu nə qədər demək olar? 30 ildir, Azərbaycan beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə dönmədən əməl edir. Amma nə edəsən ki, bu normaları ayaq altına salıblar, tapdalayırlar. Buna baxmayaraq, biz humanizm prinsiplərini həmişə rəhbər tutmuşuq və yenə də beynəlxalq hüquqa hörmətlə yanaşıraq. Biz istəyirik ki, beynəlxalq hüquq işləsin, beynəlxalq hüquq bir qrup dövlətin əlində məşğuliyyət, – el arasında “muşqulat” deyirlər, – bəzilərinin əlində isə məhdudiyyət olmasın. 5 nəfər, 5 dövlət yığışib ora, veto hüququ var, istifadə edirlər. Hansı məsələni həll edirlər, özləri bilir. Yaxşı, qalan dövlətlər nə etsin? Axı, dünya böyükdür. Dünya təkcə sizdən ibarət deyil. Ona görə hesab edirəm ki, bizim artıq başqa çıxış yolumuz qalmamışdır. Əslində, bizi bu yola

məcbur etdilər. Yəni bundan sonra yarana biləcək bütün siyasi, hüquqi məsuliyyəti Ermənistan rəhbərliyi daşıyır.

Cənab Prezident dünya ictimaiyyətini də dəfələrlə xəbərdar edib. Bu yaxınlarda, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının 75 illiyində, sonra debatlarda da bir daha səsləndi ki, Ermənistana iqtisadi, siyasi sanksiyalar tətbiq edin, bunlar terrorçuluqla məşğuldurlar. Amma kimə deyirsən? Heç bir sanksiya, təzyiqlik tətbiq olunmadı. Atalarda belə misal var, üzr istəyirəm, “Arxalı köpək qurd basar”. Amma bu arxalı köpək qurd basanda quduzlaşır. Biz dəfələrlə dedik ki, quduzlaşmış köpəyi saxlayın. Bu quduzlaşmış köpəyin bir iynəsi var, o da Azərbaycan Ordusudur. Onu vuracaq, bununla da məsələ həll olunacaq. Əgər siz bunu saxlaya bilmədənizsə, biz saxlayacağıq. Quduzlaşmanın müalicəsi quduzluq iynəsi ilə mümkündür. İndi görək, ondan sonra nə edəcəklər.

Möhtərəm cənab Prezidentin dediyi kimi, biz haqq yolundayıq, biz öz ərazimizi azad edirik. Erməni əsgərinin Azərbaycan ərazisində nə işi var? Hamı soruşur. Bütün seçicilərimiz, bütün xalq soruşur. Buna nə qədər dözmək olar? Getdiniz, Şuşada dırnaqarası inauqurasiya düzəldiniz, nə bilim, min oyundan çıxdınız. Sən qanunsuz ərazisən, sən bunları edə bilməzsən. Sən Azərbaycanın ərazisində dövlət qura bilməzsən, bu, qondarma bir şeydir. Bunu nə beynəlxalq hüquq, nə də Azərbaycan hüququ qəbul edir. Bunu Allah da qəbul etmir. Yaxşı, bu nə qədər olar? Niyə danışıqlardan qaçırırsınız? Nə istəyirsiniz?

Səhər tezdən bu məsələ də səsləndi ki, Azərbaycan Ordusu mülki şəxslərə qarşı bir dənə də güllə atmır. Biz hər bir halda humanizm prinsipini rəhbər tuturuq, yalnız hərbiçilərlə, Ermənistanın, belə deyək də, ordusu ilə müharibə aparırıq. Bizim qeyri-hərbiçilərlə, yəni mülki

şəxslərlə işimiz yoxdur. Biz öz torpaqlarımızı azad edirik və azad da edəcəyik, inşallah. O gün uzaqda deyil, mən bu yolda hamımıza uğurlar arzulayıram.

Buradan demək istəyirəm, Ordumuz bilsin ki, onun yanındayıq, möhtərəm Prezidentimiz, cənab Ali Baş Komandanın yanındayıq. İnşallah, lap yaxın zamanlarda biz öz bayrağımızı, öz suverenliyimizi, sərhədlərimizin toxunulmazlığını 100 faiz təmin edəcəyik. Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm, sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Ziyafət müəllim. Hörmətli həmkarlar, müzakirələrə keçirik. Mən təklif edirəm, çıxışlarımız 5 dəqiqəyədək olsun. Bilirəm ki, çox adam çıxış etmək istəyəcək. Razısınız?

Yerdən. *(Eşidilmir.)*

Sədrlik edən. Buyurun, yazılın. Səməd Seyidov. Səməd müəllim, buyurun.

S.Seyidov. Çox sağ olun, Sahibə xanım. Əziz həmkarlar, əziz dostlar, bu gün tarix yazılır, Azərbaycanın müasir tarixi yazılır və bu tarixi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan Azərbaycan xalqı ilə birgə yazır. Bu, azadlıq tarixidir. İşğaldan azad olunma tarixidir. Bu dövr qızıl hərflərlə Azərbaycanın tarixinə yazılacaq. Beynəlxalq qanuna, dünyaya meydan oxuyan, Azərbaycan xalqına qarşı cinayətlər, Xocalı soyqırımını törədən Ermənistan təcavüzkar siyasətinin məntiqi sonuna gəlib çıxmalıdır. İllər boyu təcavüzdən əziyyət çəkən Azərbaycan bu gün erməni faşizminin qarşısını alır.

Ziyafət müəllim burada qeyd etdi, Birləşmiş Millətlər Təşkilatı, Avropa Birliyi, Avropa Şurası, ATƏT, başqa beynəlxalq təşkilatlar müxtəlif sənədlər qəbul ediblər, müxtəlif sənədləri gündəmə gətiriblər, ancaq əməl etməyiblər. Bu gün Azərbaycan əsgəri Azərbaycan torpaqları-

nın azad olunması ilə yanaşı, beynəlxalq qanunu bərpa edir. Bu gün biz Azərbaycan xalqını, Azərbaycan millətini erməni faşizmindən azad edirik. Biz beynəlxalq qanunu Azərbaycan ərazisində bərpa edirik.

İndi mətbuatdan oxuyuruq, müxtəlif ölkələr bəyanatlar verir – gəlin, sülhlə məsələni həll edin, gəlin, barışın. Snayperlər Füzulidə Zəhranı öldürəndə, 76 yaşında ağsaqqalı evinin altında məhv edən ermənilər cinayət törədəndə beynəlxalq təşkilatlar harada idilər? Axı, biz hamıya xəbərdarlıq etmişdik. Cənab Prezident son zamanlarda dünyaya iki dəfə müraciət edərək Ermənistanın işğal siyasəti haqqında açıq-aşkar mesajlar göndərdi. Biz təhrikçilik siyasətinin iç üzünü açdıq, dünyaya göstərdik ki, bunların mənbəyi, ideologiyası Yerevanda Njdeyə qoyulmuş heykəldən gəlir. Bu siyasət, sadəcə, işğalçı siyasət deyil, bunların ideologiyası dünyaya zidd olan ideologiyadır. Ona görə bu gün Azərbaycan xalqı məntiqlə, rəşadətlə, öz iradəsi ilə həm öz torpaqlarını azad etmək istiqamətində fəaliyyət göstərəcək, həm də dünyanın qanun-qaydasını düz istiqamətdə təşkil edəcəkdir.

Biz dəfələrlə demişik: bəsdirin! Biz demişik ki, təxribatlar heç vaxt normal bir vəziyyətə gətirib çıxarmayacaq. Biz bu sözləri dəfələrlə bütün beynəlxalq təşkilatlarda, konfranslarda sənədlərlə demişik. Parlamentimiz də deyib. Ancaq məhəl qoymurdular. Nəhayət, biz sözlə, əməllə Naxçıvanda, Lələtəpədə, iyul hadisələrində sübut etdik. İnanmadılar. Nəhayət, cənab Prezident qısa zaman kəsiyində dünyaya iki dəfə müraciət edərək yenə xəbərdar etdi ki, həm dünyaya, həm də Azərbaycana qarşı belə bir siyasət aparılması bəsdir. Bu gün biz torpaqlarımızın azad olunması istiqamətində dayanmamalıyıq – bir. Biz qardaşlarımızla, dostlarımızla birgə olmalıyıq – iki. Biz ölkəni

tam səfərbər etməliyə – üç. Ona görə cənab Prezidentin bu Fərmanı tamamilə məntiqli bir Fərmandır. Hər kəs ona tabe olmalı, torpaqlarımız azad olunmalı və haqq-ədalət bu torpağa qayıtmalıdır. Qarabağ Azərbaycandır! Sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Səməd müəllim. Bəxtiyar Əliyev. Bəxtiyar müəllim, buyurun.

B.Əliyev. Çox sağ olun, xanım Sədr. Mən də hesab edirəm ki, bu gün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin imzaladığı Fərman tarixi bir zərurətdir. Çünki 30 ildir ki, Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzü davam edir. Hər dəfə Ermənistan fürsətdən istifadə edərək sülh danışıqlarından yayınmış, BMT-nin müəyyən etdiyi prinsipləri kobudcasına pozmuş, sülh danışıqlarının baş tutmaması üçün müxtəlif bəhanələr irəli sürmüş və ardıcıl surətdə illərlə hərbi təxribatlar törədərək günahsız, dinc Azərbaycan vətəndaşlarını və hərbiçilərini qətlə yetirmişdir.

Bu gün səhər tezdən Ermənistan xaincəsinə növbəti hərbi təxribat törədərək Azərbaycanın dövlət sərhədlərindən başlayaraq Tovuz və Gədəbəy istiqamətində, sonra isə atəşkəs xətti boyunca Tərtər və Ağdam istiqamətində azərbaycanlıların yaşadığı kəndləri toplardan, iriçaplı pulemyotlardan, raketlərdən atəşə tutaraq dinc əhalini qətlə yetirməyə başlamışdır. Əlbəttə ki, belə olan şəraitdə Azərbaycan Ordusu vətəndaşların təhlükəsizliyini təmin etməli və eyni zamanda, Azərbaycan Respublikasının sərhədlərinin qorunması, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi üçün öz işini görməli idi. Azərbaycan Ordusu Ermənistanın bu növbəti təxribatına cavab olaraq hərbi əməliyyatlara başlamış və təcavüzkarın atəş nöqtələrini susdurmaqla, Azərbaycanın işğal altında olan bölgələrini azad etməyə və beləliklə də, Azərbaycan vətəndaşları-

nın təhlükəsizliyini təmin etməyə başlamışdır.

Cənab Prezident İlham Əliyev bu günlərdə BMT tribunasından bir daha dünyaya səslandı ki, Ermənistan tərədən dırnağa qədər silahlandırılır, amma BMT Təhlükəsizlik Şurasının qəbul etdiyi 4 qətnamədə bu, tamamilə, qəti surətdə qadağan edilmişdir. Ermənistan növbəti təcavüzə, işğala hazırlaşır. Bu ilin iyul ayında Tovuz istiqamətində Azərbaycanın dövlət sərhədlərini pozmaq cəhdi də işğal siyasətinin bir bəndi idi. Dünya ictimaiyyətinə səslandırıldı, Ermənistanı bu növbəti işğalçı addımlardan çəkindirir, Ermənistanı dayandırın.

Hesab edirəm ki, bu çağırışa vaxtında, dərhal reaksiya verilməməsi Ermənistanın növbəti təxribat törətməsinə imkan yaratmışdır. Ona görə bu gün Azərbaycan Respublikası BMT Təhlükəsizlik Şurasının 1993-cü ildə qəbul etdiyi 4 qətnaməsinə uyğun olaraq, Ermənistan silahlı qüvvələrinin işğal edilmiş Azərbaycan torpaqlarından qeyd-şərtsiz və dərhal çıxarılmasını, eyni zamanda, Azərbaycanın həmin qətnamələrdə qeyd edilmiş suverenliyinin və ərazi bütövlüyünün bərpa edilməsi missiyasını öz üzərinə götürmüşdür. Beləliklə də, BMT Nizamnaməsinə, BMT qətnamələrinin icrasına və Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına uyğun olaraq, Azərbaycan Ordusu, Azərbaycan dövləti bölgədə sülhün, əmin-amanlığın bərpa edilməsi üçün, nəhayət ki, Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzünü dayandırmaq əməliyyatına başlamışdır.

Xalqımız, dünya ictimaiyyəti bunu dəstəkləyir. Edilən çağırışlar bir daha göstərir ki, Azərbaycanın bu haqq işi, nəhayət, hamı tərəfindən eşidilir. Hesab edirəm ki, bu gün müzəffər Azərbaycan Ordusu, Azərbaycan xalqı Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ətrafında daha da sıx

birləşərək tez bir zamanda Azərbaycanın işğal edilmiş rayonlarını azad edəcək və beləliklə, bölgəyə sülh, əmin-amanlıq gətiriləcəkdir. Bu işdə mən hər birimizə uğurlar arzulayıram və qeyd etmək istəyirəm ki, dünya ictimaiyyəti də Azərbaycanın bu mövqeyinə anlayışla yanaşır və bizi də anlayışla qarşılayacaqdır. Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Bəxtiyar müəllim. Hörmətli həmkarlar, bizim pandemiya dövründə yaranmış bir ənənəmiz var. Yuxarıda oturan həmkarlarımızdan biri söz istəyir – Erkin müəllim. Erkin müəllim, Siz Aydın Mirzəzadədən sonra çıxış edəcəksiniz. Xahiş edirəm, hazırlaşsınız. Qənirə Paşayeva. Qənirə xanım, buyurun.

Q.Paşayeva. Hörmətli Sədr, hörmətli həmkarlarım, mətbuat və media nümayəndələri! Biz bu gün tarixi bir gün yaşayırıq və xalqımız 27–28 ildir, məhz bu günü gözləyir. Mən Ali Baş Komandanımız, cənab Prezidentimiz başda olmaqla, silahlı qüvvələrimizi, bütün xalqımızı bir neçə kəndimizin işğaldan azad olunması, işğalçı Ermənistanı layiqli şəkildə cavab verilməsi münasibəti ilə təbrik edirəm. Hamımız inanırıq ki, zəfər xəbərləri daha da artacaq və biz torpaqlarımızın hamısını mütləq işğaldan azad edəcəyik.

Mən Azərbaycan qadınları adından bu sözləri söyləmək istəyirəm: bu gün Azərbaycan qadınları ölkəmizin, millətimizin kişiləri ilə çiyin-çiyinə özlərini Ali Baş Komandanın əmrində könüllü əsgər hesab edirlər. O Azərbaycan qadını ki şəhid anasıdır, şəhid xanıdır, şəhid qızıdır, qazidir. Hər bir Azərbaycan qadını bu gün dövlətimizin, Ali Baş Komandanın, ordumuzun yanındadır. Azərbaycan qadınları da kişilərimizlə birlikdə torpaqlarımızın müdafiəsi, işğaldan azad edilməsi uğrunda canını da qurban verməyə hazırdır.

Əziz həmkarlarım, mən son günlərdə yenə ön cəbhə kəndlərində idim. Oradakı insanlarımızın səsini də burada səsləndirmək istəyirəm. Biz ön cəbhə kəndlərində yaşayan insanlarımıza buradan təşəkkürümüzü bildiririk. Çünki ön cəbhədə yaşayan insanlarımız, Ali Baş Komandanımızın söylədiyi kimi, qəhrəman insanlardır və onlar söyləyirdilər ki, biz işğalçı Ermənistanın bütün təxribatlarına baxmayaraq, yaşadığımız kəndlərimizdən, evlərimizdən çıxmayacağıq. Çünki dövlətimizə, Ali Baş Komandanımıza, ordumuza inanırıq və onların arxasındayıq.

Mən burada həmkarlarımın dediyi bütün dəyərli fikirlərə qoşularaq bəzi çağırışlarımı etmək istəyirəm. Birincisi, dünyanın hər yerində yaşayan 50 milyondan çox azərbaycanlıya müraciət etmək istəyirəm. Bu gün o gündür ki, hamımız harada doğulub, harada yaşamağımızdan asılı olmayaraq, Ali Baş Komandanımızın ətrafında birləşməliyik və vahid mövqedən çıxış etməliyik. Siyasi düşüncəsindən, ideoloji yanaşmasından asılı olmayaraq, bu gün o gündür ki, hamımız birlik olmalıyıq, Ali Baş Komandanın ətrafında sıx birləşməliyik. Çünki bu qətiyyətli addımı atmaq asan deyil. Biz aprel hadisələrində də gördük ki, işğalçı Ermənistanın havadarları həmən peyda olur, üzə çıxır və Azərbaycana müxtəlif yollarla təzyiq göstərilir. Təbii ki, bu təzyiqlər ilk öncə Ali Baş Komandana olunur. Amma Ali Baş Komandan bu gün Təhlükəsizlik Şurasının iclasında da, xalqa müraciətində də öz qətiyyəti ilə bütün fikirlərini bölüşdü. O bizə, dünyadakı bütün azərbaycanlılara arxalanır və dünyadakı bütün azərbaycanlılar da onun arxasındadır.

Mən xaricdə yaşayan soydaşlarımıza müraciət edirəm. İşğalçı Ermənistan, erməni diasporu, lobbisi, havadarları bu gün dünyanın müxtəlif ölkələrində yalanlarla, dezinformasiya

masiyalarla məşğul olub, Azərbaycan əleyhinə kampaniyalara başlayacaqlar. İcazə verməyin. Bu gün rahat oturmaq, rahat yatmaq zamanı deyil. Bu gün hamımız bir əsgər kimi öz yerimizdə fəal olmalıyıq. Mən xaricdə yaşayan soydaşlarımızı həqiqətlərin dünyaya çatdırılmasında fəal olmağa çağırıram. Biz bütün insanlarımızı dezinformasiyalara qarşı mübarizədə fəal olmağa çağırırıq. Biz gördük ki, işğalçı Ermənistan Tovuz hadisələrində nələrə əl atır. Biz bütün türk dünyasına, qardaş Türkiyəyə, bütün türk dövlətlərinə təşəkkür edirik. Bu gün əsl qardaşlığı ortaya qoymağın, birmənalı mövqeyin zamanıdır. Biz bütün müsəlman ölkələrinə çağırış edirik.

Ali Baş Komandanın da söylədiyi kimi, işğalçı Ermənistan işğal etdiyi torpaqlarımızda, məscidlərimizdə dinimizi təhqir edir. Özünə müsəlman deyən hər bir ölkə bu gün Azərbaycanın yanında olmalı, işğalçı Ermənistana qarşı mübarizədə Azərbaycanı dəstəkləməlidir. Bütün dünya ölkələrinə çağırış edirik ki, nəhayət, bu işğalçı vandalizmlə məşğul olan Ermənistanı durdurmaq üçün addımlar atın. Biz inanırıq ki, həqiqət, Ali Baş Komandanın dediyi kimi, bizim yanımızdadır və mütləq zəfər...

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Qənirə xanım. Əli müəllim, söz istəyirdiniz. Buyurun.

Ə.Hüseynli. Çox sağ olun, hörmətli Sahibə xanım. Hörmətli həmkarlar, sizlərin də çıxışları bir daha onu göstərir ki, cənab Prezidentin “Hərbi vəziyyət elan olunması haqqında” Fərmanı tarixi bir qərardır və Azərbaycan ictimaiyyətinin çoxdan gözlədiyi bir qərardır. Amma nə üçün məhz indiki anda belə bir Fərman verildi və parlament bu gün həmin Fərmanı müzakirə edir?

Uzun illərdir, Azərbaycan xalqı torpaqların işğaldan azad olunması çağırışlarını edir. Amma son dövrlər

mürtəcə Ermənistan sistemli şəkildə həm siyasi, həm də hərbi təxribatlar həyata keçirirdi. Bir neçə gün bundan əvvəl isə cənab Prezident BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının yubiley iclasında bu təxribatı, bu siyasi və hərbi təxribatları sistemli şəkildə dünya ictimaiyyətinə çatdırdı. Həm də dünya ictimaiyyətini Ermənistanın bu mənfur niyyəti ilə bağlı bir daha xəbərdar etmiş oldu. Amma bu gün səhər artıq Ermənistanın hücumları nəticəsində mülki insanlar həlak olmağa və yaralanmağa başladı. Artıq gözləmək vaxtı deyildi və cənab Prezident tərəfindən belə bir Fərman verilməsi zərurəti meydana çıxdı.

Mən isə fürsətdən istifadə edib, hörmətli həmkarlar, sizlərə təşəkkürlərimi çatdırmaq istəyirəm. Çünki səhər tezdən bütün mediada, televiziyalarda, mətbuatda deputatlar cənab Prezidentin mövqeyini, qəbul olunan qərarları və bizim niyyətlərimizi müdafiə etməyə başladılar. Zamanında, 1992–1993-cü illərdə Ermənistanın Azərbaycan torpaqlarını işğal etməsinin səbəbləri ilə bağlı cənab Prezident dəfələrlə açıqlamalar edib. Onların buna nə cəsarəti, nə də gücləri çatmazdı.

Əlbəttə ki, havadarları mövcud idi və təəssüflər olsun ki, o dövrdə Azərbaycanda hakimiyyətdə olmuş qüvvələr də bu işğal üçün şərait yaratmış qüvvələr idi. Burada hakimiyyət uğrunda mübarizə gedirdi. İndi isə bütün Azərbaycanın siyasi qüvvələri hakimiyyət ətrafında, dövlət ətrafında, Azərbaycan və Qarabağ problemi ətrafında birləşib. Siyasi mənsubiyyətindən asılı olmayaraq, parlament müxalifəti, cəmiyyətimizdəki müxtəlif siyasi çalarlar, insanlar hamısı birdir. Baxmayaraq ki, o zaman da bunu etmək mümkün idi. Amma təəssüf olsun ki, ulu öndər Heydər Əliyevi hakimiyyətə vəziyyət kritik həddə çatanda dəvət etdilər. Bu gün Azərbaycanı səciyələndirən

fərqli vəziyyət məhz bundan ibarətdir. Xalq – hakimiyyət birliyi, vətəndaş cəmiyyəti ilə dövlətin birliyi və Ali Baş Komandana olan böyük bir etimad. Heç şübhə yoxdur ki, məhz Ali Baş Komandana olan etimad, ordumuza olan inam zəfəri bizə yaxın edəcək.

Hörmətli Sahibə xanım, baxmayaraq ki, qanunvericilikdə bu məsələlərin baxılması ilə bağlı müəyyən bir zaman var, fərman elan olunduqdan sonra 24 saat ərzində Milli Məclisə göndərilir, 48 saat ərzində baxılır, ancaq parlament dərhal toplandı. Yetərsay var və Azərbaycan parlamenti bir daha dövlətçilik mövqeyini göstərmiş oldu. Əminəm ki, Azərbaycan xalqı da hərbi vəziyyətin elan olunması ilə bağlı qanunvericiliyin bütün cəmiyyətimizin üzərinə qoyduğu öhdəlikləri, tələbləri yerinə yetirəcək, bu məsələyə məsuliyyət ilə yanaşacaq. Məhz “Hərbi vəziyyət elan olunması haqqında” Fərmanda nəzərdə tutulan tələblərin yerinə yetirilməsi də bizi qələbəyə yaxınlaşdıracaq. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Əli müəllim. Aydın Mirzəzadə. Aydın müəllim, buyurun.

A.Mirzəzadə. Təşəkkür edirəm, hörmətli xanım Sədr. Mən hesab edirəm ki, bu gün tək cə parlamentin 120 nəfər deputatı deyil, 10 milyondan çox Azərbaycan vətəndaşının hər biri cənab Prezidentin “Hərbi vəziyyət elan edilməsi haqqında” Fərmanının altında imza atmağa hazırdır. Azərbaycan xalqı bu günü, bu anı gözləyirdi. Bu, heç kəs üçün gözlənilməz bir hadisə olmadı. 30 ilə qədərdir ki, Azərbaycan torpaqlarının bir hissəsi qonşu Ermənistan tərəfindən işğal edilib. Çox təəssüf ki, Ermənistana xaricdən verilən dəstək sayəsində bu ölkə uzun müddət beynəlxalq hüququ saymamaqda, Azərbaycana qarşı çox narahat bir qonşu olmaqda və eyni zamanda, işğalçılıq

siyasətini davam edirdi. Beynəlxalq birlikdə Ermənistanı dayandıra biləcək bir güc olmadığına görə Azərbaycan torpağının işğaldan azad edilməsi missiyasını məhz öz üzərinə götürdü. Ancaq Azərbaycan öz resurslarına, xalqın etimadına söykənərək və ciddi surətdə hazırlaşaraq bu günə gəlib çatdı.

Cənab Prezidentimiz dəfələrlə beynəlxalq birliyi xəbərdar etmişdir. Ermənistanın beynəlxalq hüququ saymaması, Ermənistanın Azərbaycanın işğal etdiyi zonalarda qeyri-qanuni iqtisadi fəaliyyətlə məşğul olması, Azərbaycana meydan oxuması, torpaqlarını işğal etməsi az imiş kimi, hətta Azərbaycana qarşı həyasızcasına şərtlər irəli sürməsi, bütün bunların hamısı, əlbəttə ki, Azərbaycanın adekvat cavab verməsinə gətirib çıxaracaq idi. Azərbaycan buna cavab verməyə hazır olduğunu 4 il bundan əvvəl, 2016-cı ilin aprelində göstərdi. Amma 2020-ci ilin sentyabr hadisələri aprel hadisələrindən qat-qat güclü və qat-qat təsirli olacaq. Əgər 2016-cı ilin aprelində biz 2000 hektar ərazinin işğaldan azad edildiyini bildirmişdiksə, artıq 7 kəndin işğaldan azad edilməsi, bəlkə də bu iclas gedən vaxt yeni yaşayış məntəqələrinin işğaldan azad edilməsi barədə xəbərlər eşidəcəyik. Son qələbəyədək, torpaqlarımız işğaldan tam azad edilənə qədər Azərbaycan əsgəri öz rəşadətini göstərəcəkdir.

Bu gün hər birimiz, hər bir deputat cəbhədədir, hər birimiz əsgərimizin yanındaıq, hər birimiz cənab Prezidentimizin bu qətiyyətini müdafiə edirik. Ona Azərbaycanın milli maraqlarından çıxış edərək üzərinə düşən tarixi missiyanı çox şərəflə yerinə yetirdiyinə görə öz təşəkkürümü bildirirəm. Qələbə bizimlədir. Bu, haqq işidir. Bu, Azərbaycanın öz tarixi torpaqlarına layiq olmaq haqqıdır. Bu haqq Azərbaycan xalqının iradəsi, cənab Preziden-

timizin apardığı düzgün siyasətdir, eyni zamanda, bu gün cəbhə xəttində, döyüş meydanlarında bu iradəmizi, bu istəyimizi həyata keçirən Azərbaycan əsgəridir.

“Hərbi vəziyyət elan edilməsi haqqında” Fərmanın təsdiqi tarixi bir gündür, tarixi bir hadisədir. Hesab edirəm ki, hər birimiz üzərimizə düşən vəzifəni şərəflə yerinə yetirməliyik. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Aydın müəllim. Erkin Qədirli. Erkin müəllim, buyurun.

E.Qədirli. Çox sağ olun, Sahibə xanım. Hörmətli həmkarlar, mən də fürsətdən istifadə edib şəhidlərimizə Allahdan rəhmət diləyirəm. Hələ bu yay, Tovuz döyüşləri zamanı mən deputat həmkarlarımızla oraya gedəndə oradakı insanların əzmini gördüm. Həm mülki əhalinin, həm də polis işçilərinin, xüsusilə hərbiçilərimizin döyüşə necə hazır olduqlarını, döyüş ruhunun necə yüksək olduğunu gördük. Hörmətli Adil müəllim, bizim Milli Məclisin Sədr müavini, eləcə də həmkarımız Bəhruz müəllim ilə birlikdə hərbi hospitallara getdik, orada yaralılara baş çəkdik. Adil müəllim Milli Məclisin adından yaralıların istək və arzularını öyrənmək istəyəndə hamısı bir şeyi – tezliklə sağalıb yenidən döyüşə getmək istədiyini dedi. Odur ki, bizim cəmiyyətdə ruh yüksəkliyi ilə bağlı heç zaman problem olmayıb. Hətta bir az da genişlənilib. Belə deyə bilərəm ki, iqtidar–müxalifət münasibətlərində də Qarabağ məsələsinə dair heç zaman fikir ayrılığı olmayıb. Ona görə də, təbii ki, ordumuzun son döyüşlərdə uğurları cəmiyyətimizi ruhlandırır.

Hərbi vəziyyətlə bağlı, əlbəttə ki, bizim qanunvericilik çoxdan qüvvədədir və hərbi vəziyyət elan etmək üçün əsas çoxdan var. O əsaslardan biri ərazinin bir hissəsinin faktiki işğalıdır. Son zamanlar Ermənistanda görülən işlər,

səfərbərlik, hərbi vəziyyət, eyni zamanda, özünümüdafiə dəstələrinin yaradılması da bizim üçün hərbi vəziyyət elan etmək baxımından əlavə əsaslar verir. Çünki bilirsiniz, qonşu dövlətin səfərbərlik elan etməsi belə hərbi vəziyyət elan etmək üçün yetərli əsasdır. Çünki real hücum təhlükəsi əsaslardan biridir.

Çox güman ki, ölkəmiz beynəlxalq səviyyədə hərbi vəziyyətin elan olunması ilə bağlı çeşidli suallarla, tənqidlərlə də üzləşər. Çoxlarımız çeşidli beynəlxalq qruplarda və nümayəndə heyətlərində üzvük. Prinsipcə çox asanlıqla cavablandırıla biləcək sual və tənqidlər olunacağını güman edirəm. Çünki, təkrar edirəm, beynəlxalq hüquqa görə, bizim mövqeyimiz haqlıdır. Gördüyümüz tədbirlər də düzgündür. BMT-nin Nizamnaməsinin 51-ci maddəsinə baxsanız, orada çox maraqlı bir mətn var. Bu Nizamnamədə yazılıb ki, heç nə təcavüzə məruz qalmış dövlətin fərdi və ya kollektiv özünümüdafiə haqqını gerçəkləşdirməsini əngəlləmir. “Heç nə” söz birləşməsi çox önəmlidir. Bu, birinci, o deməkdir ki, təcavüzə məruz qalmış dövlət özünün müdafiəsini yalnız öz ərazisində qurmağa borclu deyil. Yəni biz bəzi müdafiə tədbirlərimizi Ermənistan ərazisində də görə bilərik. Əgər yanılmıramsa, son çıxışlarının birində Prezident də buna eyham etdi.

Başqa baxımdan, kollektiv özünümüdafiə baxımından da “heç nə” sözü çox maraqlı bir kontekst yaradır. Bu o deməkdir ki, başqa dövlət aramızda hüquqi və yaxud beynəlxalq müqavilələrin olmasına baxmayaraq, yardımımıza gələ bilər. Yəni hər hansı bir hərbi müttəfiqlik olmadan belə, deyək ki, indi Türkiyə aydın örnekdir, amma başqa dövlətlərdə əgər belə bir istək və ya iradə olarsa, Azərbaycanın yardımına gələ bilər. Bunun üçün bizimlə hərbi müttəfiqlik ilə bağlı hər hansı müqaviləyə ehtiyac

yoxdur. BMT-nin Nizamnaməsinin 51-ci maddəsinin konteksti bunu çox aydın göstərir.

Vaxtınızı çox almaq istəmirəm. Ordumuza uğurlar arzulayıram. Yeni qələbələr haqqında xəbərləri hamınız kimi səbirsizliklə gözləyirəm. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Erkin müəllim. Fazil Mustafa. Fazil müəllim, buyurun.

F.Mustafa. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli millət vəkilləri! Bu gün hərbi əməliyyatlar başladıda dərhal parlamentdə təmsil olunan və təmsil olunmayan siyasi partiyaların əksəriyyətinin təmsilçiləri, o cümlədən Böyük Quruluş Partiyasının rəhbəri kimi, mən də xüsusi bir bəyanatla çıxış elədim və Ali Baş Komandanın əmrinə hazır olduğumuzu, Azərbaycan dövlətinin həyata keçirdiyi bütün tədbirlərin içində partiya üzvlərinin ən fəal rol alacağı barədə öz mövqeyimizi bildirdik. Bu, Azərbaycanda həm də çox ciddi, oturmuş, yeni siyasi mədəniyyətin bir göstəricisidir. Çünki bu gün Azərbaycanın qarşılaşdığı ən ağır situasiyada siyasi partiyaların mütləq əksəriyyətinin Ali Baş Komandanın yeritdiyi siyasəti müdafiə etməsi Azərbaycanda milli məsələdə, Vətən məsələsində hamının bir yerdə olduğunun bariz göstəricisidir.

İkinci vacib məsələlərdən biri odur ki, son iki ayda Azərbaycan diplomatik, hərbi və informasiya sahəsində o qədər yüksək səviyyədə sistemli və çevik siyasət yeritdi ki, bu gün biz düşmənin qarşısında əvvəlki illərdən fərqli olaraq daha hazırlıqlı vəziyyətdə dayanmışıq və öz əks-həmləmizi həyata keçiririk. Bu diplomatik fəaliyyətin ən böyük zirvəsi ölkə Prezidentinin həm BMT-nin 75 illiyinə həsr olunmuş sessiyasında, həm plenar iclasda, həm də ki, debatlarda çıxışında irəli sürülən tezislər və qətiyyətli mövqe idi.

Eyni zamanda, mən burada Milli Məclisin də bu istiqamətdə Prezidentin siyasətinə dəstəyini qeyd etmək istəyirəm. Xüsusilə də Sahibə xanım, Sizin Türkiyə və Rusiya səfərlərinizdə, xüsusilə də Rusiyanın Federasiya Şurasında Azərbaycanın Qarabağ məsələsi ilə bağlı mövqeyi barəsində ilk dəfə olaraq Rusiyanın siyasi auditoriyasını bilgiləndirmək istiqamətində gördüyünüz sistemli və məzmunlu işi də yüksək qiymətləndirirəm. Hesab edirəm ki, bütün Azərbaycan vətəndaşlarının hərtərəfli çalışması vacibdir.

Hərbi sahədə biz nə böyük iş gördük. Xüsusilə bu ərəfədə türk ordusu ilə birlikdə təlim keçməyimiz Azərbaycan Ordusunun yüksək səviyyədə təcrübə qazanmasına və müəyyən dərəcədə öz boşluqlarını doldurmasına imkan yaratdı.

İnformasiya sahəsində də ilk dəfədir çox ağıllı və çevik siyasət yeritdik. Xüsusilə də internetlə bağlı məhdudlaşdırılmaların vaxtında tətbiq olunması yolu ilə hər hansı dezinformasiya, hər hansı şəkildə narahatlığa səbəb olan, müəyyən dərəcədə insanların emosional durumunu qızıxdıran fəaliyyətin qarşısını ala bildik və bu bizim uğurumuz üçün əsas zəmin hazırlayan başlıca məsələlərdən biridir.

Dəyərli həmkarlarım, müharibə insanlardan təkcə sadə vətənpərvərlik tələb eləmir, həm də peşəkar vətənpərvərlik tələb edir. Hər kəs Azərbaycan xalqının, ordusunun yanındadır. Hamı bu duyğuları yaşayır. Amma bu gün hamının əsas vəzifəsi peşəkar olmaqdır ki, bu da təkcə ordu mənsubuna aid deyil. Bu, polisə də, siyasətçiyə də, məmura da, süpürgəçiyə də, nəqliyyat sektorunun adamına da, müəllimə də, hamıya aiddir. Çünki bu müharibə hamının birgə səyi ilə qazanılan bir prosesdir və biz bu gün bu prosesdə bu tarixi fürsəti itirməməliyik. Bu baxımdan da

mən düşünürəm ki, hərbi vəziyyətin elan olunması tək-cə hüquqi cəhətdən doğru və vaxtında atılmış addım kimi qiymətləndirilməməlidir, həm də Azərbaycan vətəndaşını ayrı-ayrılıqda hərbi intizama cəlb eləyən bir çağırış kimi qiymətləndirilməlidir. Çünki bu hərbi vəziyyət, pandemiya dövründə müəyyən məhdudiyətlər yaşayan insanların bu prosesi daha da ciddi qəbul eləməsi və hər kəsin olduğu yerdən bu işdə köməklik göstərməsi vacibdir.

Tez-tez deyirlər ki, müharibə olacaq, olmayacaq. Mən hər zaman deyirəm ki, müharibə bu gün də, sabah da, 5 il sonra da, həmişə olacaq. Amma Azərbaycan insanı özünə bir sual verməlidir. Mən müharibə olanda harada olacağam, hansı məsuliyyətli mövqedə olacağam. Biz o məsuliyyətli mövqedə öz əlimizdən gələni eləməliyik. Ona görə də lazım gəlsə, siyasi partiyaların fəaliyyətini bütövlükdə dayandırmaq da olar, lazım gəlsə, ən sərt addımlara əl atmaq olar ki, biz bu dəfə qələbə fürsətini əldən buraxmayaq. Ölkə Prezidentinin apardığı bu siyasətin arxasında bütün millətin toplanması və birlikdə iştirak eləməsi zərurətdir. Diqqətinizə görə sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Fazil müəllim. Səttar Möhbalıyev. Səttar müəllim, buyurun.

S.Möhbalıyev. Çox sağ olun, xanım Sədr. Hörmətli millət vəkilləri, xanımlar və cənablar! Doğrudan da, bu gün səhər saat 6-dan erməni işğalçı ordusu yenidən Azərbaycana hücum çəkib, ən ağır artilleriya silahlarından kəndlərimizi, qəsəbələrimizi, mülki əhalimizi atəşə tutub. Azərbaycan Ordusu məcbur olaraq mülki əhalini, öz kəndlərini, qəsəbələrini qorumaq üçün əks istiqamətdə hücumla başladı. Mən əminəm ki, Azərbaycan Ordusu iyul ayında Tovuz hadisələrində verdiyi dərsdən 10 qat artıq onların burnunu əzəcək. Bir daha başa düşsünlər ki, Azərbaycan

Ordusu 1992-ci ildəki ordu deyil. Azərbaycanın çox güclü ordusu var və bu ordu ən güclü, ən müasir silahlarla silahlandırılıbdır.

Ölkə Prezidentinə öz təşəkkürümü bildirirəm, bu ordunun gücləndirilməsi, ən müasir silahlarla silahlandırılması dövlət başçısının adı ilə bağlıdır. Ölkə Prezidenti ordu quruculuğunda çox böyük işlər gördü. Kadrların seçilməsində, yerləşdirilməsində, ordunun bu günə gəlib çatdırılmasında onun misilsiz xidməti var. Tovuzda, aprel döyüşlərində ermənilərin aldığı dərs yenə onların yadından çıxdı. Başa düşmərlər ki, bu dəfə ondan artıq zərbə alaçaqlar. Bu hücum bir dövlət kimi onların öz fikri deyil, onları silahlandıran qonşu ölkələrdir. Onlara yüz tonlarla silah verib şirnikləndirirlər ki, siz yenidən Azərbaycan torpaqlarını işğal edə bilərsiniz. Onların arzusu gözlərində qaldı.

Bayaq da xanım Sədr bir daha təbrik elədi. Ölkə Prezidenti təbrik elədi, Azərbaycan xalqına müraciət elədi. Hər bir Azərbaycan vətəndaşı bu qanunlara əməl edəcək. Biz həmkarlar təşkilatı olaraq bəyanat qəbul etmişik. Bütün dünya dövlətlərinə, həmkarlar təşkilatlarına, beynəlxalq qurumlara göndərmişik. Bu, ermənilərin hərəkətlərinə qarşıdır. Mən demək istəyirəm ki, Azərbaycan Ordusu mülki əhaliyə toxunmur. Xocalı soyqırımında o insanlar yer-yurdlarını qoyub meşə yolu ilə qonşu rayona gedirdilər. Onları niyə qırdılar? Onlar vəhşidirlər, bu millət millət deyil. Silahsız insanlar öz yuvalarını tərk etmişdilər. Uşaqları, qocaları niyə öldürüblər? İndi deyirik ki, biz humanistik. Xeyri yoxdur.

Cənab deputatlar, onları uşaq vaxtlarından öyrədirlər ki, bunlar bizim düşmənimizdir. I–II siniflərdən Azərbaycan türkünə bunların düşməni kimi göstərilər.

Azərbaycan xalqı ordunun, ölkə Prezidentinin yanın-

dadır. Həmkarlar təşkilatı olaraq bütün imkanlarımızla orduya həm maddi, həm də mənəvi dəstək verməyə hazırıq. Biz əminik ki, Azərbaycan Ordusu tez bir zamanda işğal altında olan torpaqlarımızı azad edəcək. Yaşasın Azərbaycan Ordusu, yaşasın bizim Prezident! Diqqətinizə görə sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Səttar müəllim. Fəzail İbrahimli. Fəzail müəllim, buyurun.

F.İbrahimli. Çox sağ olun, Sahibə xanım. Hörmətli həmkarlarım, bu gün müstəqillik tariximizin ən çətin, mürəkkəb, məsuliyyətli və şərəfli səhifəsini yaşayırıq. Üzləşdiyimiz hadisə hər hansı bir zaman kəsiyində baş verən hadisə deyil. 200 ildən artıq xristian ağışında özünə yer tutan, orada özünə möhkəm qala qurmuş ermənilər o qaladan başımıza güllə və qumbara yağdıraraq ən yaxşılarımızı həmişə sıradan çıxarıb, tariximizdə faciələr yaşadıb. Bax, bu gün 200 ildən artıq davam edən həmin strateji kursun növbəti addımlarıdır. Artıq zaman başqadır, Azərbaycan bir başqadır. Onların artıq son dayanacağıdır. Ona görə də ordumuz güclüdür, qətiyyətlidir, çevikdir, peşəkardır, Ali Baş Komandanın əmrini uğurla yerinə yetirir, yetirəcək və heç şübhə yoxdur ki, Azərbaycan bu döyüşlərdən zəfərlə çıxacaq və müstəqillik tariximizdə yeni bir səhifə yazılacaq.

Mən bütün deyilənlərə qoşuluram və sizi çox yormamaq üçün bir məqama xüsusi diqqətinizi yönəltmək istərdim. Ordu öz işini görür, hər şey qaydasındadır. Bəs xalqın, bizim bu işdə nə kimi rolumuz olmalıdır? Birincisi, hər bir Azərbaycan insanı öz vətəndaşlıq mövqeyini ortaya qoymalıdır, ideoloji cəbhədə fəal olmalıdır. Dünyanın kütləvi informasiya vasitələrinin bizim üzərimizə gəldiyi bir məqamda bunların qarşısında durub haqq

işimizi müdafiə etməyi bacarmalıyıq.

İkincisi, Prezidentin ətrafında hər bir Azərbaycan insanı sıx birləşməlidir. Yaşadığı regiondan, sosial vəziyyətin-dən, siyasi mənsubiyyətindən asılı olmayaraq bu gün hər bir Azərbaycan insanının həmrəylik nümayiş etdirdiyi bir zamandır. Bizim işimiz haqq işidir, ədalətli işdir, vətən uğrunda mübarizə işidir. Bu mübarizənin haqq olduğunu dünyaya çatdırmaq və uğurlu bir addımın uğurlu nəticə-lərini görmək üçün hər birimiz fəal olmalıyıq. Güman edirəm ki, Azərbaycan haqq işini axıra qədər yerinə yetirəcək və biz bu zalda uğurlu qələbələrimizi birlikdə qeyd edəcəyik. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Fəzail müəllim. Zahid Oruc, buyurun.

Z.Oruc. Hörmətli Sədr, hörmətli Məclis üzvləri, gerçəkdən də 27 sentyabr günü nəinki müstəqil Azərbaycan tarixində, eləcə də son 100 ildə, bəlkə də yüz illərimizin tarixində önəmli, məsuliyyətli bir gün kimi yaşanmaqdadır. Biz bu müzakirələrlə cəmi bir neçə saatdan sonra tarixdə, həmin dövrdə bu addımları atdıq. Parlament dövlət başçısının çağırışına qoşuldu. Azərbaycan bir yumruq kimi bütün dövlət institutları, hakimiyyət orqanları və xalqı ilə birləşərək “Ermənistanın Azərbaycana elan etdiyi savaşa savaşa da cavab verdik” deyəcəyik. Bu gün ölkə rəhbərinin Təhlükəsizlik Şurasının iclasında bəyan etdiyi bir neçə kəndin azad olunması xəbəri cəmi bir neçə metr bizdən aralıda, bu parlamentin üzərində bərqərar olduğu, o cümlədən Administrasiyanın, cənab Prezidentin əyləşdiyi o sarayda təkcə bizlərin deyil, eləcə də on minlərcə şəhidimizin ruhunu sevindirdi. Bu, həm də şəhidlərimizin davasıdır, şəhidlərimizin müharibəsidir. Biz on illərdir, bunu istəmişik. Bu savaş, burada qeyd olunduğu kimi, –

Real Partiyasının təmsilçisinə, o cümlədən hörmətli Fazil Mustafaya təşəkkür edirəm, – bir partiyanın, bir hökumətin, bir dövlətin deyil, bütövlükdə, Azərbaycan xalqının müharibəsidir, Azərbaycan xalqının savaşıdır.

Ermənistan rəhbərliyi səhər tezdən bütün dünya erməniliyinə, bütün beynəlxalq təşkilatlara müraciət edib ki, 12 iyuldan sonra, yaxud son 30 ildə göstərdikləri səfərbərliyi ortaya gətirsinlər. Amma bəllidir ki, məğlubiyyətlər yaşandıqca erməni əsgəri silahı Dağlıq Qarabağdakı rejim rəhbərliyinə və İrəvandakı Paşinyanın əleyhinə çevirəcək. Cənab Prezidentin bundan əvvəlki çıxışında qeyd etdiyi kimi, Ermənistan hakimiyyətinin taleyi, bax, bu cəbhələrdə həll olunur.

Azərbaycan əsgəri bizim beynəlxalq təşkilatlardan on illər, düz 27–28 il gözlədiyimiz qətnamələrin icrasını təmin edir. Biz deməliyik, o qətnamələr Azərbaycan Ordusuna öz ərazilərini əks-həmlə ilə azad etmək hüququ verir. Bu gün biz bu savaşı ilk dəfədir, Azərbaycan hakimiyyət orqanlarının bütün cəbhələrdə, o cümlədən informasiya məkanında son dərəcə düzgün qərarı şəraitində yaşayırıq. Əgər bu gün o şəraitdə məlum şəbəkə müharibəsi davam etmiş olsa idi, bu gün ətraf aləmdə nə cərəyan etdiyini təsəvvürə gətirmək çox çətindir. Təəssüf olsun ki, son illər ərzində ermənilərin hərbi maşınının mühüm bir hissəsi informasiya məkanına köçmüşdür və bu gün onların həmin təxribat kanalları bağlanıb. İndi bizim özümüzdə belə müxtəlif tərəddüdlər yaradan həmin o qüvvələr olacaqdı. Bu gün onların təxribat məkanı daralıb.

Azərbaycan Prezidentinin bəyan etdiyi ifadənin birini burada xüsusi vurğulamaq istəyirəm. O qeyd etdi ki, biz bu münaqişəni bu dəfə elə həll etmək istəyirik ki, gələcək nəsillərə qalmasın. Mən əminəm, uzun on illər ərzində bizi

müxtəlif məğlubiyyətlərlə əhatə edib, canımızda, qanımızda az qala kristallaşdırdıqları, daşlaşdırdıqları o məğlubiyyəti çıxarmaq və erməninin əsl obrazını görmək mümkün olacaq. Bayaq mənə sadə bir Azərbaycan vətəndaşı deyir ki, ermənilər azlıqda qalanda özlərini çox yazıq, məlul aparırdılar, elə ki, bir qədər artdılar, gücləndilər. Onların layiq olmadığı Azərbaycanın birinci Qarabağ savaşında əldə etdikləri üstünlük əsl erməni obrazını bu on illər ərzində bizə görməyə imkan verməyib. Biz erməniyi bir başqa cür, onların müxtəlif xofunu yaradan səbəblərdə görmüşük. Məğlub olan tərəf Ermənistan olacaq. Mən əminəm ki, bunu həm dünya, həm də biz istəyirik. Azərbaycan ilə Ermənistan arasında sərəhəd yoxdur. Ermənistanın Azərbaycana qarşı apardığı müharibə buna səbəb olub ki, sərəhəd xətti yoxdur, dəqiqliyi ilə belədir. İndi onlar, qoy, ucadan desinlər ki, sərəhəd haradan keçir. Onda Qarabağı Azərbaycan ərazisinin tərkib hissəsi kimi tanımağa məcbur olacaqlar.

Əziz həmkarlar, mənim aləmində, İlham Əliyev bu gün qətiyyətlə, Azərbaycan xalqından aldığı səlahiyyətlə bu savaşa qərar verərkən bütün taktiki dəyişiklikləri həyata keçirməkdədir ki, bu dəfə 1990-cı illərdə Azərbaycanın məğlubiyyətinə səbəb olmuş amillər ortadan qalxmış olsun. Şuşada, Xankəndidə yaşayan ermənilər deyir ki, İlham Əliyev taktikanı dəyişib, elə tədbirlər görür ki, ön cəbhədəkilər təslim olsunlar. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun. Nizami Cəfərov. Nizami müəllim, buyurun.

N.Cəfərov. Hörmətli Sədr, hörmətli deputatlar, artıq son dövrlərdə bütün dünya miqyasında aparılan təbliğat işləri, tarixin ayrı-ayrı səhifələrinin məqamlarının obyektiv öyrənilməsi sayəsində, – burada, təbii ki, Azərbaycan

ictimai fikrinin, Azərbaycanın müstəqilliyinin, əvvəl ümummilli liderimizin, sonra cənab Prezidentin çox böyük xidmətləri olubdur, – Azərbaycan dünyada tanınıbdir. Qafqazda baş verən hadisələr, Ermənistan dövlətinin necə yaranması, hansı süni yollardan istifadə olunması, tədricən müxtəlif saxta dəlillərlə, yalanlarla coğrafiya genişləndirmələri, yəni bunlar hamıya məlumdur. Bütün dünyaya da məlumdur, o yerdə ki süni bir dövlət, bir qurum, süni bir cəmiyyət yaranır, orada heç zaman haqq-ədalət ola bilməz.

Bayaq Ziyafət müəllim çox dəqiq dedi, bəzən cəzasızlıq bir qrupu elə bir hala gətirib çıxarır ki, artıq o quduzlaşır. Yəni belə bir vəziyyət əmələ gəlir. Bunun ən bariz nümunələrindən biri də odur ki, son dövrlərdə Ermənistan rəhbərliyi, hərbi rəhbərlik, artıq orada siyasi və hərbi rəhbərlik təxminən eyni şeydir, yalan danışmağa başlayır. Yəni Azərbaycan Prezidentinin də beynəlxalq miqyasda dəfələrlə ifadə etdiyi kimi, Ermənistan Prezidentinin, demək olar ki, hər sözü yalandır. Bu yalanlar hesabına təcavüzü davam elətdirmək istəyirlər. Artıq xeyli müddətdir, mübarizə gedir və ona görə də bu yalanların qarşısını artıq söz ilə deyil, hərbi yolla, hərbi güc ilə almağa ehtiyac var.

Tarix “erməni ordusu”, “erməni əsgəri” anlayışını tanıdır. Tarixdə elə bir əsgər olmayıb. Bu da süni şəkildə yaradılıb, yəni necə ki, Ermənistan dövləti süni bir hadisədir, erməni ordusu, erməni əsgəri də tam bir fiksiyadır. Ona görə də mən heç şübhə etmirəm ki, bizim ordumuzun qarşısında erməni ordusunun, necə deyərlər, davam gətirmək imkanı yoxdur. Ona görə də bu addım, təbii ki, beynəlxalq səviyyədə atılmalıdır. Amma mən yenə də həmkarlarım kimi çox istərdim ki, bütün dünya azərbaycanlıları bu iş

ilə əlaqədar olsunlar. Çünki bu onların, belə deyim, bir vicdan vəzifəsidir, milli şüur vəzifəsidir, milli özünümüdafiyə vəzifəsidir ki, onlar çox fəal şəkildə Azərbaycan dövlətinin, Azərbaycan Prezidentinin arxasında bir güc olaraq dayansınlar.

Əlbəttə, Türkiyə Cümhuriyyəti artıq öz sözünü deyib. Bizim hörmətli Qənirə xanım dedi, bütün türk dünyasının böyük liderləri, mən əminəm ki, bizimlədirlər. Amma Azərbaycanı, onun haqq işini daha açıq şəkildə müdafiə etmək lazımdır.

Beynəlxalq miqyasda, bizim bu sahədə tanınan həmkarımız Səməd müəllim söylədi, beynəlxalq səviyyədə, elə bilirəm ki, vəziyyət aydındır. Yəni hər bir normal, humanist beynəlxalq qurum bilir ki, Ermənistan təcavüzkardır və təcavüzkar olaraq da cavabını almalıdır. Mən heç şübhə etmirəm ki, Azərbaycan Ordusu, Azərbaycan xalqı, Azərbaycan Prezidenti qalib gələcək. Çünki cənab Prezidentin bu gün də xalqa müraciətində dediyi kimi, bizim işimiz haqq işidir, biz haqq işimizdən dönərik-sə, onun uğrunda mübarizə aparmırıqsa, onda bu, artıq bizim üçün bir mənəvi məsələ kimi anlaşılmaz olar. Bütün dünya da anlayar ki, biz öz hüququmuzu yaxşı müdafiə etmirik. Ona görə də...

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Nizami müəllim. Adil müəllim Əliyev, buyurun.

A.Əliyev. Çox sağ olun, hörmətli Sahibə xanım. Hörmətli millət vəkilləri, bu gün hörmətli millət vəkilləri tərəfindən hərbi vəziyyətlə bağlı Fərmanın müzakirəsi, hesab edirəm ki, dəqiq aparıldı. Hörmətli millət vəkilləri, icazə verirsinizsə, müzakirələri dayandırıb səs verək. Çünki, demək olar ki, artıq hər kəs münasibət bildirib. Eyni fikirlər təkrarlanır, istərdim ki, səsə qoyaq.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Adil müəllim. Hörmətli həmkarlar, mən də hörmətli Adil müəllimin sözlərini dəstəkləyirəm. Düşünürəm ki, bu zalda hər birimizin ürəyindən keçənlər çoxdur. Eyni zamanda, bilirəm ki, hər birimizin imkanları var, televiziya, radioda, saytlarda və sairə öz fikirlərimizi bildirək. Əgər etirazınız yoxdursa, mən xahiş edirəm, “Hərbi vəziyyət elan edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanının təsdiq edilməsi barədə Milli Məclisin Qərarına münasibət bildirək. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 18.09 dəq.)
Lehinə	78
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	78
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 17 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul olundu. Bununla da, hörmətli həmkarlar, iclasımız başa çatır, hamıya təşəkkür edirəm.

EDİLMƏMİŞ ÇIXIŞIN MƏTNİ

27 sentyabr 2020-ci il

Jalə Əliyeva. “Bu gün səhər Ermənistan silahlı qüvvələri bir neçə istiqamətdən müxtəlif növ silahlardan, o cümlədən ağır artilleriyadan istifadə edərək bizim yaşayış məntəqələrimizi, eyni zamanda, hərbi mövqələrimizi atəşə tutmuşdur. Düşmən atəşi nəticəsində mülki əhali və hərbiçilərimiz arasında itkilər var, yaralananlar var. Allah şəhidlərimizə rəhmət eləsin! Onların qanı yerdə qalmayacaqdır. Azərbaycan Ordusu hazırda düşmənin hərbi mövqələrinə atəşlər, zərbələr endirir və bu zərbələr nəticəsində düşmənin bir çox hərbi texnikaları sıradan çıxıb. Bu, erməni faşizminin növbəti təzahürüdür”.

Bu fikirləri bu gün Azərbaycan xalqına müraciətində ölkə Prezidenti, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyev dilə gətirdi. Bəli, faşist və nasist Ermənistan bir daha əsl murdar və riyakar, fitnəkar və təxribətçi simasını ortaya qoydu. Bir daha işğalçı və təcavüzkar, sülh təhlükəsizliyə təhdid, təhlükə olduğunu dünyaya nümayiş etdirdi. Bir daha göstərdi ki, onun cavabı yalnız silahla, hərblə, savaşa verilməlidir. Bəli, istədiyi cavab da layiqli şəkildə verilib, verilir və veriləcək. Artıq Ermənistana, ermənilərə və onların havadarlarına heç bir güzəşt olmamalıdır və olmayacaq.

Biz hər zaman sülh tərəfdarı olmuşuq, işğala, təcavüzə məruz qalsaq da, sülhün baş tutması, əmin-amanlığın yaranması üçün daim əməli, səmimi addımlarımızı ortaya qoymuş, iradəmizi nümayiş etdirmişik. Ümumiyyətlə, 32 ildir səbr, dözümlə göstərmişik. Amma səbrin də, dözümlə

də bir həddi var. Həm iyul hadisələri, həm də son bir neçə gündə və bu gün səhər tezdən baş verənlər səbrə, dözümə artıq yer qalmadığını göstərdi. Hərb variantından, müharibədən başqa yolumuzun olmadığını ortaya qoydu. Bunu biz istəmirdik, bunu ermənilər, Ermənistan, onların havadarları istəyirdi və istədiklərini də aldılar, alacaqlar.

Cənab Prezident özü də müraciətində bir daha dedi: “İyul təxribatından sonra demişdim ki, Ermənistanın acı məğlubiyyəti onlar üçün dərs olmalıdır. Avqust ayında Ermənistan növbəti hərbi təxribata əl atdı. Bu dəfə Azərbaycana diversiya qrupu göndərilmişdir. Diversiya qrupunun başçısı Azərbaycan hərbiçiləri tərəfindən saxlanılmışdır və hazırda ifadələr verir. Bu ifadələrdə açıq-aydın göstərilir ki, bu planlaşdırılmış təxribatçı diversiya qrupu Azərbaycana terror aktları törətmək üçün gəlmişdir. Bu gün Ermənistan tərəfindən mülki əhaliyə və hərbiçilərimizə qarşı növbəti hərbi təxribat törədildi. Qeyd etdiyim kimi, onlar öz cəzalarını alıblar və alacaqlar”.

Bəli, bu saatlarda, bu dəqiqələrdə belə düşməyə layiqli cavab verən Azərbaycan Ordusu öz torpağında Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü qoruyur, müdafiə edir. Belə olan halda, erməni əsgərinin bizim torpağımızda nə işi var?! Ermənistan ordusunun, işğal ordusunun bizim torpağımızda nə işi var?! Heç kəs üçün sirr deyil ki, “Dağlıq Qarabağ ordusu”nun tərkibində olan şəxsi heyətin 90 faizi Ermənistan vətəndaşlarından ibarətdir. Ermənistan işğalçı dövlətdir, bu işğala son qoyulmalıdır və son qoyulacaqdır.

Bir sözlə, biz haqq yolundayıq. Bizim işimiz haqq işidir. Ali Baş Komandanımızın müraciətində də deyildiyi kimi, “Biz zəfər çalacağıq! Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır!”